

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 749/2022
17.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Јован Бесарић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступају пуномоћници Дејан Мартић и Стана Мартић, адвокати из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизијама тужиле и туженог, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 242/21 од 03.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 242/21 од 03.06.2021. године, као неоснована.

II НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог, изјављена против става 2. пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 242/21 од 03.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 1142/2016 од 09.10.2020. године одбијен је тужбени захтев тужиле да се одреди мера заштите од насиља у породици и забрани туженом да на било који начин узнемирава тужилу, те да му се наложи да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиле. Тужилца је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 469.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Одбијен је захтев туженог да му тужилца плати законску затезну камату на износ од 469.800,00 динара на име трошкова поступка почев од 09.10.2020. године па до дана наступања услова за извршност пресуде. Одбијен је захтев туженог да му тужилца на име трошкова парничног поступка исплати износ од 217.050,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 242/21 од 03.06.2021. године одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда Трећег основног суда у Београду у ставу првом изреке. У ставу другом преиначено је решење о трошковима

поступка, садржано у ставу другом изреке пресуде Трећег основног суда у Београду, тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене у поступку пред другостепеним судом, и због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на изјављену ревизију тужиље.

Против одлуке о трошковима поступка, садржане у ставу 2. изреке другостепене пресуде Апелационог суда у Београду, тужени је благовремено изјавио ревизију, на основу одредбе члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе и разматрања питања у интересу равноправности грађана.

Тужиља је поднела одговор на ревизију туженог.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода тужиље у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП, у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су бивши супружници. Брак странака разведен је пресудом Првог основног суда у Београду П 8960/10 од 27.06.2018. године, али фактичка заједница живота између тужиље и туженог не постоји још од јула 2012. године. Тужиља и тужени имају двоје деце, ВВ рођеног ...2002. године и мал. ГГ рођеног ...2005. године. Старије дете парничних странака је дете са посебним потребама. На основу налаза и стручног мишљења органа старатељства, утврђено је да однос парничних странака карактерише пролонгирани партнерски конфликт, пројектован у родитељству уз изражену потребу обе странке да самостално врше родитељско право. Према процени стручног тима органа старатељства, наведени конфликт огледа се у два различита стила васпитања деце и партнерском ривалству. Мишљење органа старатељства је да се мајка уживела у улогу жртве и својим поступањем допринела прекиду контакта између оца и деце. У дијагностичком поступку нису идентификовани било какви облици партнерског насиља. У питању су изоловани насилни инциденти заступљени код обе парничне странке.

Парничне странке су у току 2010. године у више наврата пријављивале једно друго полицији, међусобно се оптужујући, па је тако тужиља дана 15.03.2010. године пријавила туженог да је давио, а тужени је навео да га је тужиља ударила у слепоочницу. Тужена је пријављивала туженог и да је у више наврата долазио до куће у којој живе она и деца и звонио на врата иако није било предвиђено време за његово виђање са децом, али приликом изласка на лице места од стране полицијских службеника нико није затечен и установљено је да није било нарушавања јавног реда и мира. Тужилац је са своје стране пријављивао тужиљу да му не дозвољава да преузме

децу и то у више наврата. Тужила је пресудом Прекршајног суда у Београду од 03.04.2012. године оглашена кривом за прекршај у виду вређања и вршења насиља над другим и нарушавањем јавног реда и мира тако што је вређала супруга, овде туженог, речима: „Шта је педе.у“ и затим га рукама вукла и ноктима изгребала у пределу тестиса. Тужени је поднео пријаву „Електродистрибуцији Београд“ о нелегалном прикључењу објекта на дистрибутивну мрежу у власништву ДД, пок. оца овде тужиље, и захтевао да се размотри пријава како би се лица која станују у предметном објекту заштитила од могуће хаварије. По пријавама туженог, Електродистрибуција Београд је у више наврата вршила контролу легалности прикључка на означеној адреси, којом приликом су утврђене неправилности и одређен рок за отклањање уочених недостатака и довођење мерног места у технички исправно стање. Орган старатељства је дао мишљење да није целисходно изрећи неку од мера заштите од насиља у породици и да се очекује да ће се породични односи стабилизovati након реализације корективног надзора над вршењем родитељског права и упућивања у Саветовалиште за брак и породицу на третман оба родитеља.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд закључује да се у конкретном случају ради о дубоко поремећеним партнерским и родитељским односима парничних странака, а не о насиљу у породици у смислу одредби члана 197. и 198. Породичног закона. Становишта је да осим изолованих инцидената који махом датирају из периода док су парничне странке биле у животној заједници и којим су доприносиле обе парничне странке, није било насилних догађаја. Нису идентификовани било какви облици партнерског насиља. Однос парничних странака карактерише пролонгирани партнерски конфликт који резултира испадима у нарушеном партнерском односу странака. Како не постоји ризик од испољавања насиља, нити је утврђено да тужила осећа страх од туженог, нема места одређивању мере заштите од насиља у породици. Из наведених разлога првостепени суд одбија тужбени захтев тужиље као неоснован.

Другостепени суд прихвата такав материјалноправни закључак првостепеног суда. Другостепени суд налази да се понашање туженог не може окарактерисати као насиље у породици, нарочито имајући у виду чињеницу да парничне странке нису у директном личном контакту од 2013. године и да нису у положају жртва-насилник јер не постоји манифестација надмоћи туженог у односу на тужилу, нити је код тужиље присутан страх од туженог. Чињеница да постоји неразрешен партнерски конфликт не значи да је тужени вршио насиље према тужилу. Потреба решавања тог партнерског конфликта је првенствено у интересу деце.

Врховни касациони суд је становишта да су нижестепене одлуке донете правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање.

Сходно одредби члана 10. став 2. Породичног закона, свако има право на заштиту од насиља у породици. Насиље у породици, сходно одредби члана 197. став 1. Породичног закона, јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице. У ставу 2 исте одредбе наведени су облици понашања који представљају насиље у породици, који није коначан јер насиље, сходно тачки б) тог става, представља и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. Сврха одређивања мера заштите од насиља у породици, сходно одредби чл. 198 ст. 1 Породичног закона, јесте да се привремено забрани или ограничи одржавање личних односа са другим чланом породице. Суд у

сваком конкретном случају цени да ли одређено понашање једног члана породице према другом представља насиље у породици у смислу одредбе члана 197. ПЗ. Та чињеница цени се и утврђује применом објективних критеријума, а не на основу субјективног виђења члана породице који сматра да се над њим врши насиље. Конфликтни односи бивших супружника сами по себи не представљају основ за одређивање мера заштите од насиља у породици.

Према процени стручног тима органа старатељства, између тужиље и туженог нису идентификовани облици партнерског насиља, на основу чега је дато мишљење да није целисходно изрећи неку од мера заштите од насиља у породици. Стручно мишљење органа старатељства је да однос парничних странака карактерише пролонгирани партнерски конфликт пројектован у родитељству, уз жељу обе странке да непосредно врше родитељско право. Неспорна је чињеница да парничне странке не живе у фактичкој заједници живота од јула 2012. године, те се сукоби односе на виђање и комуникацију са децом. Тако, тужилца тврди да тужени узнемирава њу и децу, долази по децу у време које није предвиђено за њихово виђање, док тужени тврди да тужилца опструира његово виђање са децом. Тужилца и тужени су у више наврата пријављивали једно друго полицији, управо тим поводом. Према утврђењу првостепеног суда, описане инцидентне ситуације инициране су од стране обе парничне странке, односно обе парничне странке су доприносиле настанку тих насилних догађаја. Тужилца је пресудом Прекршајног суда у Београду оглашена кривом за вређање и вршење насиља над другим и нарушавање јавног реда и мира у односу на туженог. Насиље у породици подразумева такво понашање једног члана породице које је доминантно и надмоћно у односу на другог члана породице, тако да се овај осећа угрожено и немоћно. Нижестепени судови закључују да у конкретном случају између тужиље и туженог не постоји однос жртва-насилник. Не може се утврдити да је тужилца угрожена у односу на туженог, будући да обе парничне странке испољавају непријатељско понашање једно према другом. У прилог наведеном закључку говори и процена стручног тима органа старатељства, сходно којој се мајка уживела у улогу жртве и има субјективан осећај жртве породичног насиља. Стога је правилан закључак нижестепених судова да нема основа за изрицање неке од мера заштите од насиља у породици имајући у виду да није утврђено постојање насиља.

Ревизијом тужиље оспорава се правилност примене материјалног права у побијаној другостепеној пресуди. Тужилца истиче да је другостепени суд донео одлуку применом начела целисходности, што није дозвољено. Другостепени суд није правилно ценио утврђене чињенице, па је пропустио да утврди да описано понашање туженог представља вршење насиља. У ревизији се поново истичу утврђене чињенице о понашању туженог према тужилци и да је тужени на тај начин реметио душевни мир и спокојство тужиље.

Врховни касациони суд је становишта да су неосновани изнети ревизијски наводи тужиље. Иако се у образложењу другостепене пресуде наводи да је окончање поступка на овај начин „целисходно“, наведено не значи да је другостепена пресуда донета применом начела целисходности. Другостепени суд ценио је како правилност утврђеног чињеничног стања, тако и правилност примењеног материјалног права и за своју одлуку је дао јасне и образложене разлоге. Чињенице на које тужилца указује у ревизији већ су цењене од стране нижестепених судова. Утврђено је да у описаном понашању туженог нема елемената насиља у породици. Такође је утврђено да се ради о пролонгираном партнерском конфликту, који је неразрешен и који се налази у акутној

фази, али без идентификованих било каквих облика партнерског насиља. У складу са наведеним, обе парничне странке су упућене у Саветовалиште за брак и породицу на третман, који су прихватили. Утврђене инцидентне ситуације упућују на закључак да су између парничних странака дубоко нарушени партнерски и родитељски односи из којих управо и извиру такви инциденти уз допринос обе стране. То међутим не представља насиље у породици у смислу одредбе члана 197. ПЗ, па је правилно одбијен тужбени захтев тужиље да се одреди мера заштите од насиља у породици. Врховни касациони суд је ценио и остале ревизијске наводе тужиље, али је нашао да су неосновани и без утицаја на правилност другостепене одлуке.

У складу са изнетим, Врховни касациони суд је одбио ревизију тужиље као неосновану, као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 414. ЗПП.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији туженог, изјављеној против става 2. изреке другостепене пресуде, по основу одредбе члана 404. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да нема услова да се дозволи одлучивање о посебној ревизији туженог.

Ревизија туженог изјављена је против одлуке о трошковима поступка. Трошкови поступка утврђују се у сваком конкретном случају.

У складу са изнетим одлучено је као у ставу другом изреке, у складу са одредбом члана 404. став 2. ЗПП.

Ценећи дозвољеност изјављене ревизије туженог у складу са одредбом члана 410. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог недозвољена.

Када је вредност предмета спора меродавна за изјављивање ревизије, у смислу одредбе члана 28. ЗПП, камата, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир ако не чине главни захтев (став 2). Како се трошкови поступка не узимају у обзир за утврђивање релевантне вредности предмета спора од којих зависи право на изјављивање ревизије, следи да против одлуке о трошковима поступка ревизија није дозвољена према врсти одлуке.

Из наведеног разлога, не примењује се ни изузетак предвиђен одредбом члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

У складу са изнетим, Врховни касациони суд одлучио је као у ставу трећем изреке, применом одредбе члана 413. ЗПП.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

